

Μετασχηματισμός του 21^ο Δημοτικού Σχολείου «Λέλα Καραγιάννη» σε αειφόρο και ο ρόλος της ηγεσίας

Ιωάννα Χαλκιά¹, Κωνσταντίνα Μποζονέλου², Μαρία Κελεπούρη³

1. Εκπαιδευτικός Α/θμιας Εκπαίδευσης, Δ/ντρια 21^ο Δημοτικού Σχολείου Αθηνών «Λέλα Καραγιάννη», Med
ichalkia@sch.gr
2. Εκπαιδευτικός Α/θμιας Εκπαίδευσης, δασκάλα 21^ο Δημοτικού Σχολείου Αθηνών «Λέλα Καραγιάννη», Med
konstantina.bozonelou@gmail.com
3. Εκπαιδευτικός Α/θμιας Εκπαίδευσης, δασκάλα 21^ο Δημοτικού Σχολείου Αθηνών «Λέλα Καραγιάννη»
pozitronio68@hotmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Από τη δεκαετία του '80 και κυρίως με την αυγή του 21^ο αι. αναλαμβάνονται πολλές πρωτοβουλίες παγκοσμίως προς την κατεύθυνση της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη. Στην Ελλάδα η ιδέα της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη και του Αειφόρου Σχολείου εισάγεται στα νέα Προγράμματα Σπουδών. Η ΕΑΑ αποτελεί μετεξέλιξη της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης έχοντας ευρύτερο προσανατολισμό καθώς περιλαμβάνει όλες τις εκπαιδευτικές καινοτομίες. Το Αειφόρο σχολείο είναι ένα οραματικό σχολείο/στόχος που συνδέει όλες τις πτυχές της σχολικής ζωής και όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Σημαντικό ρόλο στην εισαγωγή και υλοποίηση της εκπαιδευτικής αυτής καινοτομίας διαδραματίζει η ηγεσία της σχολικής μονάδας. Το σχολείο μας μέσα από μια πληθώρα δράσεων και ένα μακρύ ταξίδι «μετασχηματισμού» οραματίζεται να μετατραπεί σε αειφόρο σχολείο, σε ένα ζωντανό οργανισμό μάθησης μέσα στο οποίο οι μαθητές εξερευνούν τι σημαίνει αειφόρος τρόπος ζωής.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Σχολικά Προγράμματα Π. Ε.

ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ: Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη, Αειφόρο Σχολείο, ηγεσία σχολικής μονάδας, 21^ο Δημοτικό Σχολείο «Λέλα Καραγιάννη», εκπαιδευτικές δράσεις/καινοτομίες

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη δεκαετία του '80 εμφανίζεται στο προσκήνιο η έννοια της αειφόρου ανάπτυξης ως αποτέλεσμα της συσσώρευσης σοβαρών περιβαλλοντικών και κοινωνικών προβλημάτων. Η παγκόσμια επιτροπή του ΟΗΕ για το Περιβάλλον και

την Ανάπτυξη, όρισε ως Αειφορική Ανάπτυξη (sustainable development) «την ανάπτυξη που μπορεί να ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να μειώνει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιούν τις δικές τους ανάγκες» (WCED, 1987). Η έννοια της Αειφόρου Ανάπτυξης θέτει στο προσκήνιο την ανάγκη εξισορρόπησης της περιβαλλοντικής διάστασης της ανάπτυξης με την οικονομική και κοινωνική της διάσταση, στην επίτευξη των οποίων καθοριστικό ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η εκπαίδευση σε οποιαδήποτε μορφή (τυπική-μη τυπική-άτυπη) (UNECE, 2005).

Στη Διεθνή Διάσκεψη για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη στο Ρίο Ντι Τζανέιρο το 1992 η Αειφόρος Ανάπτυξη εισβάλλει σταδιακά στο χώρο της κοινωνίας και της οικονομίας ενώ στην πολιτική σκηνή καθιερώνεται στη Διάσκεψη στο Γιοχάνεσμπουργκ το 2002. Στις διασκέψεις αυτές αναγνωρίστηκε ο σημαντικός ρόλος της εκπαίδευσης για την επίτευξη της Αειφορίας και θεσμοθετήθηκε η Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη με σκοπό να συμβάλλει στη διασφάλιση της ευημερίας της γης και της εξασφάλισης της ποιότητας ζωής. Το 2005 τα ΗΕ διακήρυξαν τη δεκαετία 2005-2014 ως «Δεκαετία της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη», σηματοδοτώντας μια νέα εποχή στην πορεία της ΠΕ, η οποία θέτει ως βασικό σκοπό την ενσωμάτωση των αρχών της αειφορίας σε όλες τις μορφές μάθησης, ώστε να ενθαρρύνει αλλαγές στη συμπεριφορά προς την κατεύθυνση μιας περισσότερο αειφόρου και δίκαιης κοινωνίας για όλους (UNESCO, 2005). Η Δεκαετία της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη θέτει την αειφορία όχι ως έναν από τους εκπαιδευτικούς στόχους, αλλά ως έννοια κλειδί για τον επαναπροσανατολισμό της εκπαίδευσης και γενικότερα της μάθησης.

Στη χώρα μας η ιδέα της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο ανάπτυξη και του Αειφόρου Σχολείου, εισάγεται και προωθείται επίσημα στα Νέα Προγράμματα Σπουδών (ΠΣ). Συγκεκριμένα στα Νέα ΠΣ εισάγεται μεταξύ άλλων το πεδίο «Περιβάλλον και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη» (ΠΕΑΑ) και προτάσσεται ως ένα βασικό θέμα του πεδίου αυτού, η έννοια του «Αειφόρου Σχολείου» για τις περισσότερες τάξεις Δημοτικού και Γυμνασίου (Β', Δ', Στ', Δημοτικού και Α', Β' Γυμνασίου) (Νέα Προγράμματα Σπουδών, 2010-2011)

Βασικός σκοπός της ΕΑΑ είναι η δημιουργία αυτόνομων και ενεργών πολιτών, οι οποίοι:

Α) Να είναι περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένοι, να κατέχουν τη σχετική γνώση και να συνειδητοποιούν τη σοβαρότητα των ζητημάτων αλλά κυρίως να διαθέτουν τις απαιτούμενες ικανότητες και τη θέληση προκειμένου να γίνουν παράγοντες αλλαγών στην κατεύθυνση της επίλυσης τους.

Β) Να διερευνούν και να σκέπτονται κριτικά, να αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, να παρεμβαίνουν δυναμικά και δημοκρατικά στα κοινωνικά δρώμενα με στόχο τις αλλαγές που απαιτούνται για τη διαμόρφωση συνθηκών αειφόρου ανάπτυξης.

Γ) Να έχουν οράματα, ικανότητες και αξίες που θα τους βοηθούν να διαπραγματεύονται και να σχεδιάζουν ατομικά και συλλογικά τους κοινωνικούς όρους της αειφορίας (EKBY, 2008).

Η ΑΕΕ είναι μια εκπαίδευση ολιστική και συστημική, διεπιστημονική/διαθεματική, κριτική και ενδυναμωτική, προσανατολισμένη στις αξίες και στη δράση, διαρκής και διαβίου. Η ΕΑΑ είναι μετεξέλιξη της ΠΕ αλλά έχει ευρύτερο προσανατολισμό. Αποτελεί ένα πλαίσιο που συμπεριλαμβάνει όλα τα προγράμματα που τα προηγούμενα χρόνια ήταν εκτός του επίσημου αναλυτικού προγράμματος, όπως η εκπαίδευση για την ιδιότητα του πολίτη, η περιβαλλοντική εκπαίδευση, η αγωγή υγείας, η εκπαίδευση για την ειρήνη, η διαπολιτισμική εκπαίδευση, η εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα και ταυτόχρονα είναι κάτι περισσότερο από όλα αυτά μαζί (EKBY, 2008). Η «Εκπαίδευση για την Αειφορία» είναι κατά κάποιο τρόπο το πλαίσιο - η ομπρέλα που έρχεται να συμπεριλάβει και διασυνδέσει όλες τις καινοτόμες κινήσεις και έχει ως κύριο στόχο της εκπαιδευτικής διαδικασίας να αναλάβουν οι μαθητές ενεργό ρόλο στη μάθησή τους, να διερευνήσουν τον κόσμο γύρω τους (ζητήματα, κοινωνικές δομές, συνθήκες) και να συμμετάσχουν ενεργά στα τεκταινόμενα της κοινότητάς τους, σε τοπικό αλλά και παγκόσμιο επίπεδο, ως υπεύθυνοι και δημοκρατικοί πολίτες (Αγγελίδου, 2010).

Η βασική ιδέα για το «Αειφόρο Σχολείο», είναι η ενσωμάτωση της οπτικής της αειφορίας σε κάθε πλευρά της ζωής του, δηλαδή στη διοίκηση, στη μαθησιακή διαδικασία, στη διαχείριση των κτηρίων, στις μετακινήσεις από και προς το σχολείο, στις σχέσεις του σχολείου με τη σχολική κοινότητα (Huckle, 2010). Θεωρώντας το σχολείο ως ένα οργανισμό/σύστημα, θα λέγαμε ότι Αειφόρο Σχολείο είναι εκείνο το σχολείο που η δομή/οργάνωση δηλαδή όλα τα δομικά – οργανωτικά του στοιχεία(κτίρια και ανθρώπινο δυναμικό), οι λειτουργίες του (από τη λειτουργία του καλοριφέρ έως τη διαδικασία διδασκαλίας-μάθησης) και οι σχέσεις του (σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών, σχέσεις σχολείου – κοινότητας, κ.ά.), σχεδιάζονται και υπάρχουν για να εξασφαλίζουν την ευημερία της εκπαιδευτικής και της τοπικής κοινότητας. Πρόκειται δηλαδή για ένα σχολείο - κοινότητα που βασίζεται στην επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ όλων των μελών της σχολικής κοινότητας και λειτουργεί για να εξυπηρετεί τον πολιτισμό, το περιβάλλον, την οικονομία των φυσικών πόρων και την ευημερία του ατόμου. Η ομαδική εργασία, η ευελιξία, η δημιουργικότητα, η αυτοοργάνωση, η κριτική σκέψη, η συστημική θεώρηση/σκέψη, η συμμετοχή της διαδικασίας λήψης απόφασης και η ανάληψη δράσης, είναι βασικά σημεία στα οποία στηρίζεται η λειτουργία ενός τέτοιου σχολείου (Αγγελίδου, 2010).

Από την άλλη πλευρά, ως εκπαιδευτική καινοτομία το Αειφόρο Σχολείο σχεδιάζεται και υλοποιείται από τη βάση της εκπαίδευσης, από την ίδια τη σχολική μονάδα, επιτρέποντάς της έτσι να διατηρήσει την ιδιαίτερη ταυτότητά της και την ικανότητά της να αναπτύξει τη δική της εσωτερική πολιτική (Μπαγάκης, 2006). Μέσα σε αυτό το πλαίσιο ο ρόλος της σχολικής ηγεσίας είναι καθοριστικός: ή θα υποστηρίξει με κάθε μέσο το όραμα της καινοτόμου δράσης ή θα αντισταθεί στην εισαγωγή και υλοποίησή του. Εξίσου καθοριστική είναι και η απόφαση του συλλόγου διδασκόντων. Η ηγεσία της σχολικής μονάδας θα πρέπει να διαθέτει ορισμένες γνώσεις, ικανότητες και γνωρίσματα προσωπικότητας προκειμένου να διαχειριστεί σωστά την εισαγωγή και υλοποίηση της καινοτομίας και να τη μεταδώσει σε όσους θα εμπλακούν στη διαδικασία μεταβολής, δηλαδή στο σύλλογο διδασκόντων, τους μαθητές και τους γονείς τους (Ράπτης, 2006).

Το 2010, στα πλαίσια υλοποίησης του Διεθνούς Σχεδίου Δράσης της Δεκαετίας για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξης, και τη στρατηγική της UNECE, θεσπίστηκε από την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ Περιβάλλοντος και Πολιτισμού το Βραβείο Αειφόρου Σχολείου, ένας διαγωνισμός μεταξύ σχολείων, με στόχο την ενσωμάτωση της οπτικής της αειφορίας σε όλες τις πλευρές της σχολικής ζωής. Η πιθανότητα ένας διαγωνισμός που θέτει τα σχολεία σε ανταγωνισμό για την πρωτιά, να διαστρεβλώσει την έννοια της αειφορίας οδήγησε το 2013 στο ξεκίνημα του προγράμματος **ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ: Όλοι νοιαζόμαστε, όλοι συμμετέχουμε**, το οποίο αποτελεί τη μετεξέλιξη του διαγωνισμού Βραβείο Αειφόρου Σχολείου.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ 21^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Βρισκόμαστε στο κέντρο της Αθήνας, σε μια από τις πιο υποβαθμισμένες και συνάμα ιστορικές περιοχές της. Ένα πολυπολιτισμικό σχολείο με όραμα και ιστορία. Για πολλούς η προσπάθειά μας για αειφορία μπορεί να φάνταζε ουτοπία, για μας ήταν πρόκληση.

Για να χτίσουμε το αειφόρο σχολείο έπρεπε να απαντήσουμε σε 4 βασικά ερωτήματα:

1. Πού βρισκόμαστε;
2. Πού θέλουμε να φτάσουμε;
3. Τι θα κάνουμε για να φτάσουμε εκεί που θέλουμε;
4. Πώς ξέρουμε ότι φτάσαμε;

Είμαστε ομάδα

Η υιοθέτηση του πλαισίου της ΑΕΕ προϋποθέτει μια επαγγελματική-εκπαιδευτική κουλτούρα που βασίζεται στην επικοινωνία, τη συνεργασία, τη δέσμευση σε ένα κοινό όραμα, την ομαδικότητα. Συνεπώς ο μετασχηματισμός ενός σχολείου σε αειφόρο περνάει πρωτίστως μέσα από την αλλαγή των σχέσεων στη σχολική κοινότητα και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών με σκοπό την απόκτηση μιας κουλτούρας συνεργασίας και συμμετοχής. Στην περίπτωση του σχολείου μας υπήρχαν ήδη γερά θεμέλια που μας βοήθησαν στο χτίσιμο του αειφόρου σχολείου. Εμείς οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί είμαστε μια δυνατή ομάδα που συνεργάζεται, μοιράζεται, συμμετέχει, νοιάζεται, ανταλλάσσει ιδέες, προβληματίζεται. Σε αυτό μας βοήθησε μια σειρά προγραμμάτων ενδοσχολικής επιμόρφωσης που έγιναν με πρωτοβουλία των εκπαιδευτικών του σχολείου μας στα πλαίσια της διετούς συμμετοχής μας στην πράξη: «Εκπαίδευση Αλλοδαπών και Παλιννοστούντων μαθητών (ΔΙΑΠΟΛΙΣ)». Αρχικά, συμμετέχοντας στη δράση: «Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών και μελών της Εκπαιδευτικής κοινότητας» διοργανώσαμε σε συνεργασία με το ΑΠΘ (ΔΙΑΠΟΛΙΣ) ένα πρόγραμμα ενδοσχολικής επιμόρφωσης που καλλιεργεί τη συνεργατική μάθηση, προάγει και ενδυναμώνει την κουλτούρα οργάνωσης του σχολείου. Στη συνέχεια ενταχθήκαμε σε δίκτυο σχολείων όπου αναπτύχθηκε ενδοσχολική επιμόρφωση σε όλη τη διάρκεια της χρονιάς με στόχο το συνεργατικό σχεδιασμό συγκεκριμένης δράσης βελτίωσης που εστίασε σε ζητήματα Ορίων και Κανόνων στο Σχολικό Πλαίσιο. Αποτέλεσμα της δράσης ήταν η σύνταξη

του «ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ». Την ίδια περίοδο συμμετείχαμε σε βιωματικό πρόγραμμα του ΚΕΘΕΑ που αφορούσε στο σχηματισμό και τη δυναμική ομάδας, την καλλιέργεια ατομικών και κοινωνικών δεξιοτήτων και γενικότερα τη διαμόρφωση αρχών που προάγουν την πρόληψη και την υγεία στο χώρο του σχολείου.

Κάνουμε τους μαθητές μας ομάδα

Η εμπειρία μας από τις διαδικασίες διαμόρφωσης και ενδυνάμωσης της ομάδας μας μεταφέρθηκε στους μαθητές μας στο επίπεδο της τάξης. Αρωγός μας ο ψυχολόγος του σχολείου μας (ΑΠΘ, ΔΙΑΠΟΛΙΣ), ο οποίος σε συνεργασία με το δάσκαλο της τάξης οργάνωσε βιωματικά εργαστήρια και το πρόγραμμα συναισθηματικής αγωγής του ΚΕΘΕΑ. Συγχρόνως σε συνεργασία με τους ψυχολόγους του Δήμου και τα κέντρα πρόληψης και Αγωγής Υγείας της περιοχής μας δώσαμε έμφαση στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων των μαθητών μας μέσα από την εργασία σε ομάδες

Συμμετέχουν και οι γονείς

Η προσπάθειά μας επεκτάθηκε και στο Σύλλογο Γονέων και κηδεμόνων. Αντίστοιχα βιωματικά εργαστήρια έγιναν σε συνεργασία με τις ψυχολόγους του ΑΘΗΝΑ ΠΟΛΙΑΣ του Δήμου Αθηναίων και στους γονείς (με πολύ μικρή συμμετοχή, πιθανότατα λόγω των σοβαρών οικονομικών και γενικότερων προβλημάτων που αντιμετώπιζαν οι οικογένειες των μαθητών μας εξαιτίας της κρίσης)

Το όραμά μας

Ένα σχολείο ανοιχτό στην κοινωνία, αειφόρο και ενταξιακό, όπου οι μαθητές βιώνουν την αναγνώριση και την αποδοχή και συμμετέχουν ενεργά στη διαχείριση της μάθησής τους.

Αποστολή μας, είναι να δημιουργήσουμε ένα σχολείο-πνευματικό εργαστήριο που «δημιουργεί» χαρούμενους, ευαισθητοποιημένους, ενημερωμένους, δραστήριους, υπεύθυνους και ενεργούς πολίτες.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΗΓΕΣΙΑΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Η διευθύντρια του σχολείου γνωρίζει καλά τη μονάδα που διοικεί (έχει υπηρετήσει ως εκπαιδευτικός και διευθύντρια για αρκετά χρόνια) ενώ διαθέτει και τις αναγκαίες γνώσεις εκπαιδευτικής διοίκησης. Ως κάτοικος της περιοχής γνωρίζει τις ιδιαιτερότητες και τις αλλαγές του ευρύτερου σχολικού περιβάλλοντος. Συμμετέχοντας σε όλες τις επιμορφωτικές δράσεις και υλοποιώντας καινοτόμα προγράμματα κάθε χρόνο, διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην επικοινωνία των μελών, το σχηματισμό της ομάδας, την υιοθέτηση του οράματος και την επιστημονική υποστήριξη αυτού. Η διευθύντρια ενημερώθηκε για την ΑΕΕ, οραματίστηκε το σχολείο μας αειφόρο και ενταξιακό, συνέλεξε και επεξεργάστηκε μεγάλο όγκο πληροφοριών, εργάστηκε με τους εκπαιδευτικούς στη διατύπωση των στόχων και στο σχεδιασμό των δράσεων φροντίζοντας, παράλληλα, για τη

δημιουργία κλίματος επικοινωνίας και συνεργασίας. Σημαντική ήταν για μας η αίσθηση αισιοδοξίας που μας ενέπνευσε, η συνέπεια στο έργο και η εξασφάλιση της απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής. Αξιοποιήθηκαν όλοι οι εκπαιδευτικοί χωρίς να δημιουργηθούν «νικητές» και «ηττημένοι», ενώ η διευθύντρια συντόνιζε και συνέδεε τις επιμέρους δράσεις.

ΣΧΕΔΙΑΖΟΥΜΕ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΟΥΜΕ

Αν και κάθε χρόνο οι δάσκαλοι αναλάμβαναν διάφορα καινοτόμα προγράμματα, συνήθως ήταν ασύνδετα μεταξύ τους, χωρίς συνέχεια και πολλές φορές δεν γνώριζε ο ένας το πρόγραμμα που υλοποιεί ο συνάδελφός τους. Ήταν η πρώτη φορά που όλες οι δράσεις εντάχθηκαν σε ένα πρόγραμμα ομπρέλα, μια γενικότερη στρατηγική, με σκοπό τη διαρκή βελτίωση της ζωής του σχολείου και την ευημερία του ατόμου και στόχο την ολοκλήρωση του οράματός μας. Σχεδιάσαμε και υλοποιήσαμε δράσεις στις οποίες συμμετείχε η σχολική κοινότητα στο σύνολό της (whole school approach) και οι οποίες αφορούσαν στο σύνολο των σχέσεων μέσα στο σχολείο καθώς και στο σύνολο της σχολικής γνώσης και πρακτικής. Υλοποιήθηκαν μικρές και μεγάλες δράσεις οι οποίες παρουσιάζονταν με τη μορφή μικρών δρώμενων σε όλους τους μαθητές και τους γονείς του σχολείου και αναρτήθηκαν στο ιστολόγιό μας με σκοπό να γίνουν κτήμα όλων και να βγουν από την κλειστή πόρτα της τάξης και του σχολείου μας. Οι δράσεις μας αφορούσαν και τους οκτώ πυλώνες της αειφορίας :

Δημοκρατία και συμμετοχή στο σχολείο: Συμμετείχαμε στο πρόγραμμα «*Σχολεία Υπερασπιστές των Παιδιών*» της UNICEF καθώς και στο διαγωνισμό «Τα παιδιά γράφουν και ζωγραφίζουν τα δικαιώματά τους» όπου και αποσπάσαμε το τρίτο βραβείο. Συνεργαστήκαμε με την Action Aid και συμμετείχαμε στην Παγκόσμια Εβδομάδα Δράσης για την Εκπαίδευση και στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «2Π: Εκπαιδευτική Βαλίτσα» Συμμετείχαμε σε βιωματικά εργαστήρια «Από την εκπαίδευση στην πρόληψη» και τα μεταφέραμε στην τάξη. Συμμετείχαμε στη δράση OPEN HOUSE ATHENS 2014 κατά την οποία οι μαθητές μας διοργάνωσαν και παρουσίασαν στο κοινό έκθεση σχετικά με την ιστορία του σχολείου μας. Συμμετείχαμε στην εβδομάδα δράσης LET' DO IT GREECE και στις δράσεις της WWF «ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΖΩΗ», όπου και βραβευτήκαμε με το χρυσό πάντα

Κτήριο – αυλή: Επιδαπέδια παιχνίδια, σχολικός κήπος, κρεμαστοί κήποι, graffiti και βάνιμο όλων των αιθουσών σε συνεργασία με τοπικές οργανώσεις, ενώσεις πολιτών, γονείς εκπαιδευτικούς και μαθητές

Εξοικονόμηση πόρων και ενέργειας: Ανακύκλωση – Επαναχρησιμοποίηση – Μείωση στο σχολείο, στο σπίτι και στη γειτονιά. Ο Δήμος μας προμήθευσε με το δικό μας μπλε κάδο καθώς και ειδικούς κάδους για χαρτί, μικρές ηλεκτρικές συσκευές, μπαταρίες αλλά και κάδο συλλογής τηγανέλαιου. Μας προμήθευσε με κομποστοποιητή, μας επιμόρφωσε και φτιάχνουμε το δικό μας λίπασμα για τα φυτά του σχολείου μας. Προτείναμε τρόπους εξοικονόμησης νερού και εκδώσαμε ηλεκτρονική εφημερίδα (school press) με το συγκεκριμένο θέμα καθώς και web quest. Μειώσαμε το ενεργειακό αποτύπωμα του σχολείου μας

Προαγωγή υγείας: Συνεργαστήκαμε με το Ινστιτούτο Prolepsis για την παροχή υγιεινού δεκατιανού σε όλους τους μαθητές, Συνεργαστήκαμε με τους Γιατρούς του Κόσμου και συμμετείχαμε στην ΑΔΑΜΑΝΤΙΑΔΑ, υλοποιήσαμε ετήσιο πρόγραμμα πρόληψης και αγωγής υγείας σε μαθητές και γονείς (ΑΘΗΝΑ ΠΟΛΙΑΣ). Διοργανώσαμε Διασχολικό Πρωτάθλημα Βόλεϊ σε συνεργασία με την Ομοσπονδία Βόλεϊ και την συμμετοχή των όμορων σχολείων. Εστίασαμε στην διαδικτυακή ασφάλεια του σχολείου μας και βραβευτήκαμε με πιστοποίηση e-safety από το European School net

Προαγωγή της μάθησης: Ο πολυπολιτισμικός χαρακτήρας των σχολικών τάξεων και η μεγάλη ανομοιογένεια που υπάρχει εξαιτίας κυρίως των διαφορετικών κοινωνικο-πολιτισμικών αναπαραστάσεων των μαθητών οδηγούν τους εκπαιδευτικούς στην υιοθέτηση παιδαγωγικά διαφοροποιημένων διδακτικών που να ανταποκρίνονται κατά το δυνατόν στους διαφορετικούς ρυθμούς μάθησης των μαθητών και εξασφαλίζουν τη βιωματική μάθηση και την ενεργητική συμμετοχή των μαθητών.

Προαγωγή των τεχνών και του πολιτισμού: Οργάνωση λαογραφικής έκθεσης, Θεατρική παράσταση, γιορτή παραδοσιακών χορών, έκθεση έργων και κατασκευών από σκουπίδια (trash art), συνεργασία με τη φιλαρμονική του Δήμου Αθηναίων, έκθεση με θέμα την ιστορία του σχολείου και της περιοχής, 50μελή χορωδία με δράση στο σχολείο και στη γειτονιά.

Από το τοπικό στο παγκόσμιο: Με σύνθημα «ΔΡΑΣΕ ΤΟΠΙΚΑ – ΣΚΕΨΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ» στις περισσότερες δράσεις μας συνεργαστήκαμε όχι μόνο με τους γονείς των μαθητών μας αλλά με τη γειτονιά, με γειτονικά σχολεία καθώς και τοπικούς συλλόγους. Αναβιώσαμε ήθη και έθιμα γυρίζοντας στα καταστήματα και τις πλατείες της γειτονιάς (περπερούνα, χελιδονίσματα, πρωτομαγιά στην πλατεία, κάλαντα). Σε συνεργασία με την τοπική οργάνωση «Ένωση Πολιτών Πλατείας Καλλιγιά» γιορτάσαμε την πρωτομαγιά και αναβιώσαμε τοπικά ήθη και έθιμα με όλα τα σχολεία της περιοχής. Συνεργαστήκαμε με το Δήμο μας και φορείς, με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, τη monumenta, το Πολιτιστικό Ίδρυμα Πειραιώς, το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, το Ινστιτούτο Prolepsis, την Αρχιεπισκοπή Αθηνών. Συνεργαστήκαμε με πολλά σχολεία της Ευρώπης τόσο σε απλές δράσεις όπως η ανταλλαγή Χριστουγεννιάτικων καρτών όσο και σε μεγάλα ετήσια project. Γίναμε μέλος της μεγάλης ομάδας των σχολείων συνεργαζόμενων με την UNESCO (Aspnet) και συμμετείχαμε στην καμπάνια “Being a Global Citizen”.

ΚΑΤΑΦΕΡΑΜΕ

Πέρα από τα απλά, πρακτικά, καθημερινά αποτελέσματα στη σχολική ζωή όπως μείωση του οικολογικού μας αποτυπώματος, καταφέραμε να αποκτήσουν οι μαθητές μας περιβαλλοντική συνείδηση και να κατανοήσουν ότι οι απλές καθημερινές πράξεις έχουν αντίκτυπο σε όλο τον Πλανήτη. Μα πάνω από όλα καταφέραμε οι μαθητές μας να ΑΓΑΠΗΣΟΥΝ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ. Μαθητές και εκπαιδευτικοί, συμμετέχοντας ενεργά στο σχεδιασμό και τις δράσεις σχετικά με την αειφορία απέκτησαν μια αίσθηση υπευθυνότητας η οποία έγινε αντιληπτή τόσο στο χώρο του σχολείου όσο και στην ευρύτερη κοινότητα. Αποκτήσαμε εμείς οι ίδιοι μια

κουλτούρα διαφορετική, μια κουλτούρα διαρκούς αυτοβελτίωσης όπου ανθρώπινο δυναμικό και δομές συνεχώς μετασχηματίζονται και βελτιώνονται σε μια γειτονιά που υποβαθμίζεται καθημερινά. Αποκτήσαμε μια διαφορετική κουλτούρα κυρίως σε ότι αφορά τον τομέα του προγραμματισμού και σχεδιασμού. Ήδη από την αρχή του τρέχοντος έτους έγινε το σχέδιο δράσης και ορίστηκαν υπεύθυνες ομάδες εκπαιδευτικών και μαθητών: Θεατρική Ομάδα, Περιβαλλοντική Ομάδα, Ομάδα Οργάνωσης Σχολικού Πρωταθλήματος, Υπεύθυνοι δράσεων για την ασφάλεια στο διαδίκτυο, Υπεύθυνοι οργάνωσης ενδοσχολικής επιμόρφωσης δασκάλων-γονέων, Ομάδα Χορωδίας, Υπεύθυνοι Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Ομάδα «Κοινωνικού σχολείου», Υπεύθυνοι Δικτύου Aspnet

Συμπέρασμα

Για να γίνει η εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη τμήμα ενός προγράμματος για αλλαγή προς μια περισσότερο αειφορική κοινωνία, η ίδια η εκπαίδευση πρέπει να υποστεί αλλαγή. Στη σύγχρονη, μεταβαλλόμενη, πολυπολιτισμική κοινωνία της Γνώσης και της Πληροφορίας η διαδικασία του χτισίματος του αειφόρου σχολείου δεν τελειώνει ποτέ. Ταυτίζεται με τη σχολική ζωή και την εκπαιδευτική διαδικασία και εξελίσσεται διαρκώς ακολουθώντας τις παιδαγωγικές, τεχνολογικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές εξελίξεις.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε θερμά τους εκπαιδευτικούς του σχολείου μας για τη δέσμευσή τους στην υλοποίηση του οράματός μας, και όλους όσους συνέβαλαν, με οποιοδήποτε τρόπο, στο μετασχηματισμό του σχολείου μας σε μια αειφόρο εκπαιδευτική κοινότητα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αγγελίδου, Ε. (2010). ΤΟ ΑΕΙΦΟΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΩΣ ΠΛΑΙΣΙΟ/ΟΜΠΡΕΛΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΒΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ. Διαθέσιμο στο: <http://www.aeiforosxoleio.gr/>
- ΕΚΒΥ, (2008). Μελέτη εκπόνησης επιχειρησιακού σχεδίου για την εκπαίδευση στην αειφόρο ανάπτυξη. Διαθέσιμο στο : <http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/1001/175.pdf>
- Καλαϊτζίδης, Δ & Δηλάρη, Β. (2010). ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, 5^ο Συνέδριο Πανελληνίας Ένωσης Εκπαιδευτικών για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Ιωάννινα 26-28 Νοεμβρίου 2010
- Μπαγάκης Γ., (επιμ.)(2006). Εκπαιδευτικές αλλαγές, η παρέμβαση του εκπαιδευτικού και του σχολείου, εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα
- Νέα Προγράμματα Σπουδών (2010-2011). Πρόγραμμα Σπουδών του Διδακτικού – Μαθησιακού Πεδίου «Περιβάλλον και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη» Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης. Διαθέσιμο στο: digitalschool.minedu.gov.gr
- Ράπτης Ν. (2006). Η διαχειρίσιμη καινοτομία από τη σχολική ηγεσία, Επιστημονικό Βήμα, τευχ. 6

- Φλογαίτη Ε. & Λιαράκου, Γ. (2009). Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη, ΚΠΕ Αχαρνών. Διαθέσιμο στο: <http://www.env-edu.gr/Documents/Flogaiti-Liarakou.pdf>
- Huckle, J. (2010). Sustainable Schools: exploring the contradictions. 4^ο Πανελλήνιο Συμπόσιο της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Αθήνα.
- UNCED, (1992). Agenda 21: Programme of Action for Sustainable Development, Rio Declaration on Environment and Development. United Nations Conference on Environment and Development (UNCED), Rio de Janeiro, Brazil.
- UNECE (2005). Στρατηγική της UNECE για την Εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη, Συνάντηση Υπουργών Περιβάλλοντος και Παιδείας, Vilnius, 17-18 Μαρτίου.
- UNESCO, (2005). United Nations Decade of Education for Sustainable Development 2005-2014, Draft International Implementation Scheme, Paris: UNESCO.
- WCED, (1987). Our common future. Oxford: Oxford University Press

ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

Δίκτυο Αειφόρων σχολείων στην Αυστραλία

<http://www.sustainableschools.nsw.edu.au/>

Κρατικό πρόγραμμα του Ην. Βασιλείου

<http://www.education.gov.uk/schools/toolsandinitiatives/casestudies>

Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού <http://www.aeiforosxoleio.gr/>

Αειφόρος Ανάπτυξη – Πύλη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

http://www.kpe.gr/index.php?option=com_weblinks&catid=2&Itemid=23

Το ταξίδι μας στην αειφορία <http://www.slideshare.net/ichalkia/ss-36514331>

21^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών «Λέλα Καραγιάννη» <http://blogs.sch.gr/21dimath/>